

Αθήνα, 16/04/2025

Αριθμός απόφασης: 1086

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ .....**

Ταχ. Δ/ση : Φιλαδελφείας 8 και Σάμου

Ταχ. Κώδικας : 104 40 - Αθήνα

Τηλέφωνο : 213 1312349

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Έχοντας υπ' όψη:

1. Τις διατάξεις :

α. Του άρθρου 72 του Ν. 5104/2024 «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 58).

β. Του άρθρου 10 της Δ. ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 Απόφασης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. (ΦΕΚ Β' 4738/26.10.2020) με θέμα «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)».

γ. Της ΠΟΛ 1064/28.04.2017 Απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΦΕΚ Β' 1440/27-04-2014) «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 63 του ν. 4174/..... (Ειδική Διοικητική Διαδικασία - Ενδικοφανής προσφυγή), καθορισμός λεπτομερειών για τη λειτουργία της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), την εφαρμοστέα διαδικασία και τον τρόπο έκδοσης των αποφάσεων αυτής και ρύθμιση ζητημάτων καταβολής και αναστολής καταβολής του οφειλόμενου ποσού σε περίπτωση άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής».

δ. της με αριθ. Α.1165/22.11.2022 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ με θέμα: «Υποβολή ενδικοφανών προσφυγών και αιτημάτων αναστολής του άρθρου 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν.4987/2022), αποκλειστικά ψηφιακά μέσω διαδικτύου από το διαδικτυακό τόπο της ΑΑΔΕ» (ΦΕΚ 6009/τ.Β' /25.11.2022).

2. Την ΠΟΛ 1069/4-3-2014 Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

3. Την αριθμ. Δ.Ε.Δ. 1126366 ΕΞ 2016/30.08.2016 (ΦΕΚ 2759 / τ. Β' / 01.09.2016) Απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών.

4. Την από .....και με αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου .....ενδικοφανή προσφυγή του .....με την επωνυμία «.....», ΑΦΜ ....., με έδρα στην .....8, κατά της υπ' αριθμ. ....οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού

φόρου κληρονομιάς, φορολογικού έτους ....., του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής, καθώς και τα προσκομιζόμενα με αυτή σχετικά έγγραφα.

5. Την ως άνω προσβαλλόμενη πράξη, της οποίας ζητείται η ακύρωση, καθώς και την από .....έκθεση μερικού ελέγχου φορολογίας εισοδήματος του του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής.

6. Τις απόψεις του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής.

7. Το από .....συμπληρωματικό υπόμνημα του προσφεύγοντος ιδρύματος.

8. Την εισήγηση του ορισθέντος υπαλλήλου του Τμήματος ....., όπως αποτυπώνεται στο σχέδιο της απόφασης.

Επί της .....και με αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου .....ενδικοφανούς προσφυγής του .....με την επωνυμία «.....», ΑΦΜ ....., η οποία κατατέθηκε εμπρόθεσμα, και μετά τη μελέτη και την αξιολόγηση όλων των υφιστάμενων στο σχετικό φάκελο εγγράφων και των προβαλλόμενων λόγων της ενδικοφανούς προσφυγής, επαγόμεστε τα ακόλουθα:

Με την υπ' αριθμ. ....οριστική πράξη διορθωτικού προσδιορισμού φόρου κληρονομιάς του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής, φορολογικού έτους ....., καταλογίστηκε σε βάρος του προσφεύγοντος νομικού προσώπου κύριος φόρος κληρονομιάς ποσού .....ευρώ πλέον πρόσθετου φόρου ποσού .....ευρώ ήτοι συνολικό ποσό .....ευρώ.

Ιστορικό υπόθεσης

Η ως άνω πράξη εκδόθηκε κατόπιν των διαπιστώσεων της από .....έκθεσης μερικού ελέγχου φορολογίας κληρονομιάς του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής, η οποία συντάχθηκε βάσει της υπ' αριθμ. ....εντολής ελέγχου του Προϊσταμένου της ως άνω Υπηρεσίας. Η ως άνω εντολή εκδόθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με αριθμ. πρωτοκόλλου Δ.ΟΡΓ.Α. 1065199 ΕΞ 2022/22-07-2022 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ, προκειμένου να διενεργηθεί μερικός έλεγχος γραφείου για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από τυχερά παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Ν. 2961/2001, όπως ισχύει, όσον αφορά τον έλεγχο κτήσης περιουσίας αιτία θανάτου του κληρονομούμενου ..... Στις ..... απεβίωσε ο ....., κάτοικος εν ζωή ....., βάσει της με αρ. .... /τόμος ..... / ..... ληξιαρχικής πράξης θανάτου του Δήμου .....

Όπως προκύπτει από τα βιβλία δημοσίευσης διαθηκών του Ειρηνοδικείου Χαλανδρίου, με το υπ' αριθ. .... / ..... Πρακτικό, δημοσιεύθηκε η από ..... ιδιόγραφη διαθήκη, με διαθέτη τον ....., που όριζε ως κληρονόμο του το ..... με ΑΦΜ ..... Σε συνέχεια, το προσφεύγον Ίδρυμα υπέβαλε τις με αριθμό ..... και ..... δηλώσεις φόρου κληρονομιάς αντίστοιχα, με αριθμό φακέλου Θ - ..... / ....., στις οποίες δήλωσε τα περιουσιακά στοιχεία που κληρονόμησε ως εκ διαθήκης κληρονόμος. Ο έλεγχος αφού έλαβε υπόψη τις με αριθμό ..... και ..... δηλώσεις φόρου κληρονομιάς, που υποβλήθηκαν από το ..... στη Δ.Ο.Υ. Ψυχικού, καθώς και τα σχετικά προσκομισθέντα από το προσφεύγον στοιχεία διαπίστωσε διαφορές ως προς την αξία του παθητικού και συγκεκριμένα διαφορές στις κάτωθι υποχρεώσεις:

		ΔΗΛΩΣΗΣ	ΕΛΕΓΧΟΥ
1.	Δανειακές υποχρεώσεις της ..... στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, συνολικής αξίας	.....	
2.	Δανειακές υποχρεώσεις της ..... στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, συνολικής αξίας	.....	
3.	Δανειακές υποχρεώσεις της ..... στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, συνολικής αξίας	.....	
4.	Οφειλή του διαθέτη προς την ..... συνολικού ποσού 204.289,94€, για την οποία έχει εκδοθεί η με αριθμό 28.209/..... Διαταγή Πληρωμής του Πρωτοδικείου Αθηνών.	.....	
5.	Ληξιπρόθεσμη οφειλή του διαθέτη προς το Δημόσιο, σύμφωνα με δεδομένα που εξήχθησαν από το taxisnet (προσωποποιημένη πληροφόρηση), συνολικού ποσού	.....	.....

Ο έλεγχος, ως αναφέρεται στη σελίδα 25 της οικείας έκθεσης ελέγχου, δεν αναγνώρισε τις ανωτέρω δανειακές υποχρεώσεις, καθώς δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της διάταξης παρ.1 του άρθρου 21 του ν.2961/2001. Ειδικότερα ως προς τις δανειακές υποχρεώσεις τρίτων όπου ο θανών υπήρξε εγγυητής ο έλεγχος επικαλούμενος σχετική νομολογία αναφέρει ότι το χρέος από εγγύηση αφαιρείται από το παθητικό της κληρονομιάς μόλις εξοφληθεί από τον κληρονόμο στο δανειστή, διότι με την καταβολή αυτή γεννιέται και η αντίστοιχη αξίωση του καταβάλλοντος κληρονόμου κατά του οφειλέτη. Περαιτέρω, ως προς τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του θανόντος σύμφωνα με το με αριθμ. ....έγγραφο του ΚΕΒΕΙΣ κατά την ημερομηνία του θανάτου το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών ήταν .....ευρώ. Κατόπιν των ανωτέρω διαφορών απεστάλη το με αριθμ. ....σημείωμα διαπιστώσεων με τη σχετική προσωρινή πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου. Το προσφεύγον ίδρυμα προς απάντηση του ανωτέρω σημειώματος διαπιστώσεων υπέβαλε σχετικά υπομνήματα, ως αναφέρονται στις σελ. 35-54 της έκθεσης, σύμφωνα με τα οποία επικαλέστηκε την ύπαρξη και άλλων δανειακών υποχρεώσεων και άλλων εταιρειών πέραν των ανωτέρω δανειακών υποχρεώσεων στις οποίες εγγυητής επίσης ήταν ο θανών. Ειδικότερα το προσφεύγον ίδρυμα επικαλέστηκε τις παρακάτω ληξιπρόθεσμες δανειακές απαιτήσεις σε βάρος του θανόντος:

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗΣ/ΕΓΓΥΗΤΗΣ	CHF	EURO
.....	ΔΑΝΕΙΟ ΤΟΥ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ		.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ ΩΣ ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗΣ		.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ		.....

ΣΥΝΟΛΟ			.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΚΑΙ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ		.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΚΑΙ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ		.....
ΣΥΝΟΛΟ			.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ ΤΗΣ .....ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΑΕ ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	
		.....	.....
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	
.....	ΔΑΝΕΙΟ .....ΜΕ ΕΓΓΥΗΤΗ ΤΟΝ ΘΑΝΟΝΤΑ	.....	
		.....	.....
		.....	.....

Ο έλεγχος κατόπιν αξιολόγησης των ανωτέρω ισχυρισμών και σχετικών προσκομισθέντων στοιχείων ομοίως δεν έκανε δεκτούς τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος ιδρύματος να συμπεριληφθούν στο παθητικό της κληρονομιάς οι ως άνω δανειακές απαιτήσεις, καθώς αποτελούν χρέη από εγγύηση που νομολογιακά έχει κριθεί ότι συμπεριλαμβάνονται στο παθητικό της κληρονομιάς μόνο κατά το χρόνο που θα εξοφληθούν από τον κληρονόμο, καθώς με την καταβολή γεννιέται και αντίστοιχη αξίωση του καταβάλλοντος κληρονόμου έναντι του πρωτοφειλέτη.

Κατόπιν των ανωτέρω ο έλεγχος προσδιόρισε την φορολογητέα αξία ως εξής:

	ΔΗΛΩΣΗΣ	ΕΛΕΓΧΟΥ	ΔΙΑΦΟΡΑ
ΑΞΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	.....	.....	.....
ΑΞΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	.....	.....	.....
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΕΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	.....	.....	.....
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	.....	.....	.....

ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΦΟΡΟΣ	.....	.....	.....
ΠΟΣΟ ΓΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗ	.....	.....	.....

Το προσφεύγων ίδρυμα, με την υπό κρίση ενδικοφανή προσφυγή καθώς και με το συμπληρωματικό υπόμνημα ενώπιον της Υπηρεσίας μας, ζητά την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης προβάλλοντας τους παρακάτω λόγους:

- Πρόδηλα και κατάφωρα σφάλματα της προσβαλλόμενης πράξης καθώς ως προς τα παρακάτω χρέη του θανόντος πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 21 παρ.1 του ν.2961/2001 και συγκεκριμένα αποτελούν εμπορικά χρέη του αποβιώσαντος και τα εν λόγω προκύπτουν από το περιεχόμενο των ίδιων των συμβάσεων αλλά και των διαταγών πληρωμής εκδοθεισών από τα αρμόδια δικαστήρια. Το προσφεύγον ίδρυμα προβάλλει ότι ο θανών καθίσταται στις προσκομισθείσες διαταγές πληρωμής ως οφειλέτης απαιτήσεων, οι οποίες πλέον έχουν ενσωματωθεί στις προσκομισθείσες διαταγές πληρωμής (η με αριθμ. ....διαταγή πληρωμής ποσού .....ευρώ, η με αριθμ. ....διαταγή πληρωμής ποσού .....ευρώ και η με αριθμ. ....διαταγή πληρωμής ύψους .....ευρώ, ήτοι συνολικό ποσό .....ευρώ).

- Η επικαλούμενη νομολογία ως προς τα χρέη από εγγύηση αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου ο εγγυητής δεν έχει παραιτηθεί από τα δικαιώματα και τις προστασίες του εγγυητή, στην προκειμένη περίπτωση ο θανών σε όλες τις συμβάσεις που αφορούν στο ανωτέρω χρέος ύψους .....ευρώ συμβάλλεται ως εγγυητής αλλά και ως αυτοφειλέτης για την εμπρόθεσμη και ολοκληρωτική εξόφληση κάθε χρεωστικού υπολοίπου ανεπιφύλαχτα και παραιτούμενος κάθε ενστάσεως και συναφών δικαιωμάτων. Επομένως δεν έχει και ο κληρονόμος του εγγυητή καμία προστασία ούτε και δικαίωμα αναγωγής.

- Περαιτέρω με το συμπληρωματικό υπόμνημά του το προσφεύγον ίδρυμα επικαλείται τη νομολογία του Αρείου Πάγου και αναφέρει ότι οποιαδήποτε απαίτηση παύει να υφίσταται ως δάνειο από την στιγμή που γίνεται καταγγελία δανειακής σύμβασης. Συνεπώς οι προαναφερθείσες οφειλές ύψους .....ευρώ έχουν νόμιμη αιτία (causa) διαταγές πληρωμής, ήτοι εκτελεστούς τίτλους βάσει δικαστικών αποφάσεων και όχι τις δανειακές συμβάσεις.

Επειδή, με το άρθρο 21 του ν. 2961/2001 ορίζεται ότι:

«1. Από την αξία της κληρονομιαίας περιουσίας και από κάθε μερίδα κατ' αναλογία, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το διαθέτη, εκπίπτονται:

Α) Τα βέβαια και εκκαθαρισμένα χρέη του κληρονομουμένου, που νόμιμα υφίστανται κατά το χρόνο του θανάτου αυτού, τα οποία αποδεικνύονται: α) από δημόσιο έγγραφο ή δικαστική απόφαση προγενέστερη του θανάτου του κληρονομουμένου, έστω και αν η απόφαση αυτή τελεσιδίκησε μεταγενέστερα, β) από ιδιωτικό έγγραφο το οποίο απόκτησε βέβαιη χρονολογία πριν από το θάνατο του κληρονομουμένου, γ) από τα εμπορικά βιβλία του κληρονομουμένου ή των δανειστών αυτού, εφόσον αυτά τηρούνται κατά τις διατάξεις των σχετικών νόμων και εφόσον πρόκειται για εμπορικά χρέη του αποβιώσαντος...

Γ) Τα χρέη του κληρονομουμένου από φόρους, τέλη ή άλλα δικαιώματα προς το Δημόσιο, δήμους και κοινότητες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, έστω και αν ο τίτλος, στον οποίο στηρίζεται η βεβαίωση αυτών, έγινε οριστικός και τελεσίδικος μετά το θάνατο του κληρονομουμένου.

Δ) Τα χρέη από νοσηλεία που ανάγονται στους τελευταίους έξι (6) μήνες της ασθένειας του κληρονομούμενου και υφίστανται κατά το θάνατο αυτού...

3. Τα χρέη της προηγούμενης παραγράφου καθώς και κάθε άλλο χρέος που δεν περιλαμβάνεται στις περιοριστικές διατάξεις της παραγράφου 1, μπορούν με αίτηση του υπόχρεου να εκπεσθούν από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ολικά ή μερικά κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5...

...

5. Τα χρέη των παραγράφων 3 και 4 εκπίπτονται, εφόσον από τα στοιχεία που προσκομίζονται, ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας πεισθεί αιτιολογημένα για την ύπαρξη και το ύψος τους. Η αίτηση που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4, μπορεί να υποβληθεί μέχρι την οριστική περαίωση της υπόθεσης. Αν το χρέος έγινε βέβαιο και εκκαθαρισμένο μετά την οριστική περαίωση, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί μέσα σε ένα έτος αφότου το χρέος έγινε βέβαιο και εκκαθαρισμένο. Σε κάθε περίπτωση η αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί πέραν της δεκαετίας από την υποβολή της δήλωσης και, εφόσον δεν έχει υποβληθεί δήλωση, από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή της.»

Επειδή, με το άρθρο 67 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι:

«1. Στη δήλωση, η οποία συντάσσεται σε έντυπο που παρέχεται δωρεάν από την Υπηρεσία, αναγράφονται λεπτομερώς, εκτός από τις άλλες λεπτομέρειες που είναι αναγκαίες για τον καθορισμό του φόρου και τα ακόλουθα:... β) Τα στοιχεία της διαθήκης, εφόσον ο κληρονομούμενος κατέλειπε διαθήκη. γ) Τα αντικείμενα, είτε φορολογούνται είτε όχι, της κληρονομιάς, της κληρονομικής μερίδας και κληροδοσίας με προσδιορισμό του είδους και της αξίας καθενός από αυτά και ακόμη προκειμένου: αα) για ακίνητα, η τοποθεσία, η νόμιμη αιτία και ο τίτλος κτήσης αυτών από τον κληρονομούμενο και, αν αυτά είναι εκμισθωμένα, το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα και το μισθωτήριο συμβόλαιο που τυχόν υπάρχει,... ε) Τα χρέη και βάρη της κληρονομιάς...»

Επειδή, με το άρθρο 7 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι:

«Κατ' εξαίρεση, η φορολογική υποχρέωση γεννιέται: α) Κατά το χρόνο πλήρωσης της αίρεσης ή λήξης της προθεσμίας, όταν το δικαίωμα του κληρονόμου ή κληροδόχου ή η κτήση στοιχείων κληρονομιάς ή κληροδοσίας εξαρτάται από αναβλητική και όχι καθαρά εξουσιαστική αίρεση ή προθεσμία. Αν τα αντικείμενα περιέλθουν στη νομή του δικαιούχου πριν από την πλήρωση της αίρεσης ή τη λήξη της προθεσμίας, η φορολογική υποχρέωση γεννιέται κατά το χρόνο αυτόν.»

Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι από την αξία της αιτία θανάτου κτωμένης περιουσίας εκπίπτουν τα χρέη τα περιεχόμενα στη δήλωση φόρου κληρονομιάς, εφόσον είναι από εκείνα τα οποία απαριθμούνται περιοριστικώς στην παράγραφο 1 του άρθρου 21. Χρέος που τελεί υπό ή αναβλητική αίρεση (Α.Κ. 201) δεν εκπίπτει. Ενώ, όπως νομολογιακά έχει κριθεί, εάν το χρέος τελεί υπό διαλυτική αίρεση ή αναβλητική προθεσμία είναι βέβαιο και εκπεστέο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα χρέους υπό αίρεση είναι εκείνο που απορρέει από εγγύηση του κληρονομούμενου. Το χρέος αυτό θεωρείται ότι εκπίπτει από το χρόνο πλήρωσης της αίρεσης, δηλαδή καταβολής του γιατί από αυτή γεννάται η αντίστοιχη αξίωση του καταβάλλοντος κατά του πρωτοφειλέτη ή των τυχών λοιπών συνεγγυητών. Οι διατάξεις του άρθρου 21 παρ.1 του ν.2961/2001 ερμηνευόμενες ενόψει αφενός της περ. α' του άρθρου 7 του ν.2961/2000, κατά την οποία η φορολογική υποχρέωση γεννάται, κατ' εξαίρεση, κατά το χρόνο πλήρωσης της

αίρεσης ή λήξης της προθεσμίας, όταν, πλην άλλων, η κτήση στοιχείων της κληρονομίας εξαρτάται από αναβλητική και όχι καθαρώς εξουσιαστική αίρεση ή προθεσμία, και αφετέρου των άρθρων 847 κ.επ. του Αστικού Κώδικα, τα οποία ρυθμίζουν τα της εγγύησης, και ειδικότερα του άρθρου 858, που ορίζει ότι ο εγγυητής, εφόσον ικανοποίησε το δανειστή, έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη, και του άρθρου 860, που ρυθμίζει τα του δικαιώματος αναγωγής του εγγυητή που ικανοποίησε το δανειστή κατά των λοιπών συνεγγυητών, προκύπτει ότι το χρέος από εγγύηση είναι μεν χρέος της κληρονομίας, όμως λόγω της φύσης του είναι αφαιρετέο από αυτήν αφότου ενεργοποιείται, οπότε καθίσταται «νομίμως υφιστάμενο» κατά την έκφραση του νόμου, δηλαδή αφότου καταβάλλεται προς το δανειστή, δοθέντος ότι από της καταβολής γεννάται αντίστοιχη αξίωση του καταβαλόντος εγγυητή κατά του πρωτοφειλέτη ή και κατά των ενδεχομένων συνεγγυητών, η οποία αποτελεί ενεργητικό της κληρονομίας, για το οποίο η φορολογική υποχρέωση γεννάται, κατά το πιο πάνω άρθρο 7 περ. α' του ν.2961/2001, από την καταβολή του σχετικού χρέους, οπότε πληρώνεται η αντίστοιχη αίρεση (βλ. ΣτΕ 4691/1996 1965/1998, 4091, 4092/2000, 325/2002, 156/2002, 159/2002 3281/2007).

Επειδή, σύμφωνα με την ΠΟΛ. 111/31-5-1979 η οποία εκδόθηκε κατόπιν της υπ' αρ. 97/1979 γνωμοδότησης του ΝΣΚ βέβαιο και εκκαθαρισμένο είναι μόνο το υπόλοιπο κεφάλαιο του δανείου που οφείλεται την ημέρα θανάτου του κληρονομούμενου και επομένως μόνο αυτό το ποσό εκπίπτει ως παθητικό, ενώ οι τόκοι αποτελούν ατομική υποχρέωση των κληρονόμων. Σχετικά με τον τρόπο απόδειξης της ύπαρξης κληρονομητέου δανείου και το ύψος αυτού η διοίκηση έχει κάνει δεκτό ότι τα τραπεζικά δάνεια και τα χρέη θεωρούνται βέβαια και εκκαθαρισμένα εφόσον περιλαμβάνονται στη σχετική βεβαίωση που χορηγεί η τράπεζα και εκδίδει βάσει των στοιχείων και βιβλίων που τηρεί.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 77 του νέου ΚΦΔ ν.5104/2024 ορίζεται ότι:

«Σε περίπτωση αμφισβήτησης πράξης προσδιορισμού φόρου στο πλαίσιο ενδικοφανούς προσφυγής, ο φορολογούμενος ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που προβαίνει στην εν λόγω αμφισβήτηση φέρει το βάρος της απόδειξης της πλημμέλειας της πράξης προσδιορισμού του φόρου.»

Επειδή με την υπό κρίση ενδικοφανή προσφυγή το προσφεύγον ίδρυμα ζητά την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και κατά βάση ισχυρίζεται:

- Πρόδηλα και κατάφωρα σφάλματα της προσβαλλόμενης πράξης καθώς ως προς τα παρακάτω χρέη του θανόντος πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 21 παρ.1 του ν.2961/2001 και συγκεκριμένα αποτελούν εμπορικά χρέη του αποβιώσαντος και τα εν λόγω προκύπτουν από το περιεχόμενο των ίδιων των συμβάσεων αλλά και των διαταγών πληρωμής εκδοθεισών από τα αρμόδια δικαστήρια. Το προσφεύγον ίδρυμα προβάλλει ότι ο θανών καθίσταται στις προσκομισθείσες διαταγές πληρωμής ως οφειλέτης απαιτήσεων, οι οποίες πλέον έχουν ενσωματωθεί στις προσκομισθείσες διαταγές πληρωμής (η με αριθμ. ....διαταγή πληρωμής ποσού .....ευρώ, η με αριθμ. ....διαταγή πληρωμής ποσού .....ευρώ και η με αριθμ. ....διαταγή πληρωμής ύψους .....ευρώ, ήτοι συνολικό ποσό .....ευρώ). Περαιτέρω με το συμπληρωματικό υπόμνημά του το προσφεύγον ίδρυμα επικαλείται τη νομολογία του Αρείου Πάγου και αναφέρει ότι οποιαδήποτε απαίτηση παύει να υφίσταται ως δάνειο από τη στιγμή που γίνεται καταγγελία δανειακής

σύμβασης. Συνεπώς οι προαναφερθείσες οφειλές έχουν νόμιμη αιτία (causa) διαταγές πληρωμής, ήτοι εκτελεστούς τίτλους βάσει δικαστικών αποφάσεων και όχι τις δανειακές συμβάσεις.

- Η επικαλούμενη νομολογία ως προς τα χρέη από εγγύηση αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου ο εγγυητής δεν έχει παραιτηθεί από τα δικαιώματα και τις προστασίες του εγγυητή, στην προκειμένη περίπτωση ο θανών σε όλες τις συμβάσεις συμβάλλεται ως εγγυητής αλλά και ως αυτοφειλέτης για την εμπρόθεσμη και ολοκληρωτική εξόφληση κάθε χρεωστικού υπολοίπου ανεπιφύλαχτα και παραιτούμενος κάθε ενστάσεως και συναφών δικαιωμάτων. Επομένως δεν έχει και ο κληρονόμος του εγγυητή καμία προστασία ούτε και δικαίωμα αναγωγής.

Επειδή ως προς τα ανωτέρω αναφέρονται τα εξής:

A. Όπως προκύπτει ως προς την επικαλούμενη και με αριθμ. .... διαταγή πληρωμής κρίθηκε η από ..... αίτηση της τράπεζας ....., με την οποία η αιτούσα ζητά ο καθών (.....-πρωτοφειλέτης και εγγυητές-....., ... και .....) να καταβάλει ένα μόνο μέρος από την συνολική οφειλή τους που ανέρχεται στο ποσό των .....ευρώ και πιο συγκεκριμένα στην καταβολή μόνο ποσού ύψους ..... ευρώ εκ του συνολικού οφειλόμενου κεφαλαίου ύψους ..... ευρώ ρητώς επιφυλασσόμενη ως προς το δικαίωμά της να διεκδικήσει στο μέλλον την καταβολή κάθε άλλου οφειλόμενου ποσού (οφειλόμενου κεφαλαίου, οφειλόμενων συμβατικών τόκων, τόκων υπερημερίας και λοιπών αξιώσεών της) εντόκως με το προβλεπόμενο από την υπ' αριθμ. .... Σύμβαση Χρεολυτικού Δανείου επιτοκίου υπερημερίας. Όπως προκύπτει από τα αναφερόμενα στην εν λόγω σύμβαση αλλά και στην εν λόγω διαταγή πληρωμής, το προσφεύγον Ίδρυμα ως δανειζόμενος/πρωτοφειλέτης δανείσθηκε το ποσό των ..... ευρώ με εγγυητή και αυτοφειλέτη μεταξύ άλλων και το θανόντα. Σύμφωνα με το διατακτικό της εν λόγω διαταγής πληρωμής το αρμόδιο δικαστήριο δέχεται την αίτηση της προαναφερθείσας τράπεζας και συγκεκριμένα αναφέρει «Διατάσσει τους καθών η αίτηση, ήτοι το Ίδρυμα με την επωνυμία «.....», τον ....., την ....., και τον ....., να καταβάλουν εις ολόκληρον στο υπό ειδική εκκαθάριση αιτούν πιστωτικό Ίδρυμα «.....» το ποσό του ..... ευρώ (..... €) και δη το μεν πρώτο ως πρωτοφειλέτης, και ο δεύτερος, η τρίτη και ο τέταρτος των καθών ως εγγυητές, ευθυνόμενοι με τον πρωτοφειλέτη αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ως αυτοφειλέτες εντόκως με το προβλεπόμενο από την υπ' αριθμ. .... Σύμβαση Εντόκου Χρεολυτικού Δανείου, όπως ισχύει....».

B. Όπως προκύπτει ως προς την επικαλούμενη και με αριθμ.....-..... διαταγή πληρωμής κρίθηκε η από ..... αίτηση της τράπεζας ....., με την οποία η αιτούσα ζητά ο καθών (.....-πρωτοφειλέτης και εγγυητές-....., ..., και .....) να καταβάλει ένα μόνο μέρος από την συνολική οφειλή τους που ανέρχεται στο ποσό των .....ευρώ και πιο συγκεκριμένα στην καταβολή μόνο ποσού ύψους ..... ευρώ εκ του συνολικού οφειλόμενου κεφαλαίου ύψους ..... ευρώ ρητώς επιφυλασσόμενη ως προς το δικαίωμά της να διεκδικήσει στο μέλλον την καταβολή κάθε άλλου οφειλόμενου ποσού (οφειλόμενου κεφαλαίου, οφειλόμενων συμβατικών τόκων, τόκων υπερημερίας και λοιπών αξιώσεών της) εντόκως με το προβλεπόμενο από την υπ' αριθμ. .... Σύμβαση Χρεολυτικού Δανείου επιτοκίου υπερημερίας. Όπως προκύπτει από τα αναφερόμενα στην εν λόγω σύμβαση αλλά και στην εν λόγω διαταγή πληρωμής, η εταιρεία .....ως δανειζόμενη/πρωτοφειλέτης δανείσθηκε αρχικώς του ποσού των ..... ευρώ με εγγυητή

και αυτοφειλέτη μεταξύ άλλων και το θανόντα. Σύμφωνα με το διατακτικό της εν λόγω διαταγής πληρωμής το αρμόδιο δικαστήριο δέχεται την αίτηση της προαναφερθείσας τράπεζας και συγκεκριμένα αναφέρει: «Διατάσσει τους καθών η αίτηση, ήτοι την εταιρεία με την επωνυμία «.....», τον ....., την ....., και τον ....., να καταβάλουν εις ολόκληρον στο υπό ειδική εκκαθάριση αιτούν πιστωτικό Ιδρυμα «.....» το ποσό των ..... ευρώ (..... €) και δη η μεν πρώτη εξ' αυτών ως πρωτοφειλέτρια, και ο δεύτερος, η τρίτη και ο τέταρτος των καθών ως (συν) εγγυητές, ευθυνόμενοι με την πρωτοφειλέτρια αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ως αυτοφειλέτες εντόκως με το προβλεπόμενο από την υπ' αριθμ. .... Σύμβαση Εντόκου Χρεολυτικού Δανείου, όπως ισχύει....».

Γ. Όπως προκύπτει ως προς την επικαλούμενη και με αριθμ. .... διαταγή πληρωμής κρίθηκε η από ..... αίτηση της τράπεζας ....., με την οποία η αιτούσα ζητά ο καθών (.....-πρωτοφειλέτη, εγγυητές-....., και .....) στην καταβολή των ποσό των ..... ευρώ εντόκως με το προβλεπόμενο από την υπ' αριθμ. .... Σύμβαση Χρεολυτικού Δανείου επιτοκίου υπερημερίας. Όπως προκύπτει από τα αναφερόμενα στην εν λόγω σύμβαση αλλά και στην εν λόγω διαταγή πληρωμής, ο θανών ως δανειζόμενος/πρωτοφειλέτης δανείσθηκε το ποσό των ..... ευρώ με εγγυητή και αυτοφειλέτη τους ..... και ..... Σύμφωνα με το διατακτικό της εν λόγω διαταγής πληρωμής το αρμόδιο δικαστήριο δέχεται την αίτηση της προαναφερθείσας τράπεζας και συγκεκριμένα αναφέρει «Διατάσσει τους καθών η αίτηση, ήτοι τον ....., τον ....., και την ..... να καταβάλουν εις ολόκληρον στο υπό ειδική εκκαθάριση αιτούν πιστωτικό Ιδρυμα «.....» το ποσό των ..... (.....€) και δη ο μεν πρώτος εξ αυτών ως πρωτοφειλέτης, και ο δεύτερος, η τρίτη των καθών ως εγγυητές, ευθυνόμενοι με τον πρωτοφειλέτη αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ως αυτοφειλέτες εντόκως με το προβλεπόμενο από την υπ' αριθμ..... Σύμβαση Εντόκου Χρεολυτικού Δανείου, όπως ισχύει....».

Δ. Σημειώνεται περαιτέρω ως προς τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος ιδρύματος ότι τα δάνεια έχουν καταγγελθεί και δεν υφίστανται. και συνεπώς νόμιμη αιτία χρέους είναι η διαταγή πληρωμής, από το περιεχόμενο των ίδιων των διαταγών πληρωμής ως νόμιμη αιτία του χρέους είναι ο δανεισμός με πρωτοφειλέτη το ίδιο το προσφεύγον ίδρυμα και την ..... και εγγυητή μεταξύ άλλων και το θανόντα. Ειδικώς το δικαστήριο, μεταξύ άλλων, διατάσσει την καταβολή πολύ μικρού μέρους από το συνολικό ποσό του δανείου εντόκως και από το θανόντα ως εγγυητή, ευθυνόμενο με τον πρωτοφειλέτη αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ως αυτοφειλέτης βάσει των οριζομένων της σχετικής σύμβασης Δανείου.

Περαιτέρω, από το προσκομισθέν από ..... συμφωνητικό συναντίληψης, όπου καταγράφονται μεταξύ άλλων υφιστάμενα δάνεια των ως άνω πρωτοφειλετών, δεν υφίσταται καμία συσχέτιση και πληροφόρηση ως προς την αποπληρωμή και την τελική οφειλή που αφορά τα ανωτέρω δάνεια, ήτοι αν έχουν αποπληρωθεί ή αν έχουν διαγραφεί/περιορισθεί, ενώ επίσης για τις επικαλούμενες διαταγές πληρωμής επίσης δεν προκύπτει να έχει καταβληθεί κανένα ποσό αλλά στο εν λόγω συμφωνητικό αυτές καταγράφονται με τη σημείωση ότι έχουν ασκηθεί ανακοπές κατά αυτών για τις οποίες ωστόσο το προσφεύγον ίδρυμα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο.

Σύμφωνα με όσα έχουν κριθεί νομολογιακά το χρέος από εγγύηση είναι μεν χρέος της κληρονομιάς, όμως λόγω της φύσης του είναι αφαιρετέο από αυτήν αφότου ενεργοποιείται, οπότε καθίσταται «νομίμως υφιστάμενο» κατά την έκφραση του νόμου, δηλαδή αφότου καταβάλλεται προς το δανειστή, δοθέντος ότι από της καταβολής γεννάται αντίστοιχη αξίωση του καταβαλόντος εγγυητή κατά του πρωτοφειλέτη ή και κατά των ενδεχομένων συνεγγυητών,

η οποία αποτελεί ενεργητικό της κληρονομιάς, για το οποίο η φορολογική υποχρέωση γεννάται, κατά το πιο πάνω άρθρο 7 περ. α' του ν.2961/2001, από την καταβολή του σχετικού χρέους, οπότε πληρώνεται η αντίστοιχη αίρεση. Νομολογιακά έχει ερμηνευθεί ότι το χρέος εκπίπτεται από το παθητικό της κληρονομιάς μόνο αν και εφόσον καταβληθεί, καθώς με αυτό τον τρόπο αποτρέπεται ο κίνδυνος ο κληρονόμος του εγγυητή να εκπέσει χρέος είτε ανύπαρκτο είτε υπαρκτό, αλλά το οποίο ποτέ δεν αποσβέσθηκε για οποιοδήποτε λόγο.

Κατόπιν των ανωτέρω, σε κάθε περίπτωση, προκύπτει ότι ως προς τις πρώτες δύο επικαλούμενες διαταγές πληρωμής που αφορούν την καταβολή πολύ μικρότερων ποσών από τη συνολική οφειλή των ως άνω δανείων, αυτές αναφέρονται σε χρέη του θανόντος με νόμιμη αιτία την εγγύηση λόγω δανεισμού τρίτου προσώπου, δεν έχει προσκομισθεί από τον προσφεύγον ίδρυμα κανένα έγγραφο από το οποίο να προκύπτουν ασφαλώς πληροφορίες ως προς την εξέλιξη των επικαλούμενων οφειλών και αν έχουν καταβληθεί από τον κληρονόμο σχετικά ποσά στο πλαίσιο των ανωτέρω οφειλών, και ως εκ τούτου σύμφωνα με όσα έχουν κριθεί νομολογιακά δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις έκπτωσης των εν λόγω χρεών κατά τον χρόνο του θανάτου.

Περαιτέρω ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ιδρύματος ότι η σχετική νομολογία δεν αφορά την περίπτωση του αυτοοφειλέτη αυτός απορρίπτεται ως αβάσιμος, καθώς από το περιεχόμενο των αποφάσεων της σχετικής νομολογίας διαπιστώνεται ότι έχει κριθεί η περίπτωση του αυτοοφειλέτη. Ο σχετικός όρος άλλωστε που ρύθμιζε τον εγγυητή ως αυτοοφειλέτη ήταν σύνηθες να συμπεριλαμβάνεται στο πεδίο των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων.

Ε. Ως προς την διαταγή πληρωμής στην οποία καταγράφεται ως πρωτοφειλέτης ο θανών σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες της Διοίκησης, βέβαιο και εκκαθαρισμένο είναι μόνο το υπόλοιπο κεφάλαιο του δανείου που οφείλεται την ημέρα θανάτου του κληρονομούμενου και επομένως μόνο αυτό το ποσό εκπίπτει ως παθητικό, ενώ οι τόκοι αποτελούν ατομική υποχρέωση των κληρονόμων. Από το περιεχόμενο της με αριθμ. ....../..... διαταγής πληρωμής συνάγεται ότι μέχρι και την ημερομηνία θανάτου το οφειλόμενο κεφάλαιο είναι ..... ευρώ. Ως εκ τούτου το εν λόγω ποσό που αντιστοιχεί στο οφειλόμενο κεφάλαιο αποτελεί παθητικό της κληρονομιάς του προσφεύγοντος Ιδρύματος και ο σχετικός ισχυρισμός του γίνεται μερικώς δεκτός.

Επειδή κατά τα λοιπά οι διαπιστώσεις του ελέγχου, όπως αυτές καταγράφονται στην από .....έκθεση μερικού ελέγχου φορολογίας εισοδήματος του του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής, επί των οποίων εδράζεται η προσβαλλόμενη πράξη είναι βάσιμες και πλήρως αιτιολογημένες και ως εκ τούτου η υπό κρίση ενδικοφανή προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

Τη μερική αποδοχή της από .....και με αριθμό ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου .....ενδικοφανούς προσφυγής του .....με την επωνυμία «.....», ΑΦΜ ....., και την τροποποίηση της υπ' αριθμ. ....οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου κληρονομιάς του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής, φορολογικού έτους ....., ως εξής:

Οριστική φορολογική υποχρέωση του υπόχρεου Ιδρύματος - καταλογιζόμενο ποσό με βάση την παρούσα απόφαση:

	ΔΗΛΩΣΗΣ (1)	ΕΛΕΓΧΟΥ (2)	ΔΕΔ (3)	ΔΙΑΦΟΡΑ (3)-(1)
ΑΞΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	.....	.....	.....	.....
ΑΞΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	.....	.....	.....	.....
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΕΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	.....	.....	.....	.....
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	.....	.....	.....	.....
ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΦΟΡΟΣ	.....	.....	.....	.....
ΠΟΣΟ ΓΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗ	.....	.....	.....	.....

(τροποποίηση της υπ' αριθμ. ....οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου κληρονομίας του Προϊσταμένου του 3^{ου} ΕΛΚΕ Αττικής, φορολογικού έτους .....)

Η παρούσα απόφαση να κοινοποιηθεί από αρμόδιο όργανο με τη νόμιμη διαδικασία στον υπόχρεο.

Ακριβές Αντίγραφο

**Με εντολή του Προϊσταμένου της
Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών**

**Η Υπάλληλος του Τμήματος
Διοικητικής Υποστήριξης**

**Η Προϊστάμενη της
Υποδιεύθυνσης Επανεξέτασης**

α.α. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ

Σ η μ ε ί ω σ η : Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον των αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή της.